Heilsumálaráðið

Dagfesting:	13. januar 2023
Mál nr.:	23/00213-4
Málsviðgjørt:	BL
Ummælistíð:	24.5 – 24.6 2022
Eftirkannað:	10.01.2023

Uppskot til

Løgtingslóg um broyting í anordning for Færøerne af lov om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme
(Myndugleikaflytingar vegna yvirtøku av farsóttarmálsøkinum)

§ 1

Í anordning nr. 655 af 14. juni 2011 om ikrafttræden for Færøerne af lov om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme, sum broytt við lov nr. 345 af 17. maj 2000, lov nr. 69 af 4. februar 2004, lov nr. 538 af 8. juni 2006, lov nr. 433 af 8. maj 2007, lov nr. 1172 af 10. desember 2008, bekendtgørelse nr. 179 frá 5. mars 2020 og bekendtgørelse nr. 180 frá 5. mars 2020, verða gjørdar hesar broytingar:

1. Í § 2, stk. 2, § 10 og § 23 verður "Indenrigs- og sundhedsministeren kan efter forhandling med Færøernes landsstyre og efter indstilling fra Sundhedsstyrelsen" broytt til: "Landsstýrismaðurin kann, eftir tilmæli frá Fólkaheilsustýrinum,".

2. Í § 3, stk. 1 verður aftan á "landslægen," sett: "umboð fyri Fólkaheilsustýrið," og "Føroya Gjaldstova" verður broytt til: "TAKS".

3. Í § 3, stk. 3 verður "Sundhedsstyrelsen" broytt til: "Fólkaheilsustýrið".

4. Í § 4, stk. 2 verður aftan á "de til kommissionen knyttede læger" sett: ", undantikið Landslæknin".

5. Í § 4, stk. 3, § 14, stk. 1, § 15, stk. 1 og stk. 3, § 18, stk. 2, 2. pkt. og § 24 verður "Indenrigs- og sundhedsministeren kan efter forhandling med Færøernes

landsstyre" broytt til: "Landsstýrismaðurin kann".

6. Í § 6, stk. 3 og § 8 verður "indenrigs- og sundhedsministeren efter forhandling med Færøernes landsstyre og efter indstilling fra Sundhedsstyrelsen" broytt til: "landsstýrismaðurin, eftir tilmæli frá Fólkaheilsustýrinum,".

7. Í § 9 og § 12, stk. 4 verður "efter forhandling med Sundhedsstyrelsen" strikað.

8. Í § 12, stk. 3 verður "Sundhedsstyrelsen fastsætter efter forhandling med landslægen" broytt til: "Landsstýrismaðurin ásetir".

9. Í § 13, stk. 2, § 18, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt. verður "Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter efter forhandling med Færøernes landsstyre" broytt til: "Landsstýrismaðurin ásetir".

10. Í § 15, stk. 2 verður "Indenrigs- og sundhedsministeren bestemmer efter forhandling med Færøernes landsstyre," broytt til: "Landsstýrismaðurin ásetir".

11. Í § 20 verður "kapitel 43 a i lov for Færøerne af rettens pleje" broytt til: "kapitel 54 i retsplejelov for Færøerne".

12. Í § 22, 1. pkt. og §§ 25 og 26 verður "Sundhedsstyrelsen" broytt til: "Landsstýrismaðurin".

13. Í § 30 verður "lov for Færøerne af rettens plejes" broytt til: "Retsplejelov for Færøernes".

§ 2

Henda løgtingslóg kemur í gildi tann 1. januar 2024.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið
Við uppskoti til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um ræði á málum og málsøkjum (Yvirtøka av farsóttarmálsøkinum), sum verður lagt fram samstundis sum hetta lógaruppskotið, verður hetta málsøkið yvirtikið. Hetta soleiðis, at føroyskir myndugleikar, sbrt. lóg um mál og málsøki føroyskra myndugleika at yvirtaka, fáa lóggávuvaldið og útinnandi valdið á omanfyrinevnda málsøki.

Tá ið málsøkið er yvirtikið, verða allar ásetingar, ið nú eru galdandi í Føroyum, og sum ikki stríða móti heimastýrislógini, verandi í gildi, inntil tær verða broyttar ella avtiknar av rætta myndugleika, sbrt. § 5 í yvirtøkulógini, smb. § 13 í heimastýrislógini, við teirri broyting sbr. § 2 í ræðislógini. Har heimildir ella skyldur sambært farsóttarlógini liggja hjá donskum myndugleikum, verða tær við hesum uppskotinum fluttar til avvarðandi føroyskar myndugleikar.

1.2. Galdandi lóggáva
Sum er, er lóggávan á farsóttarmálsøkinum anordning nr. 655 af 14. juni 2011 om ikrafttræden for Færøerne af lov om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme.

Í henni liggja heimildir m.a. hjá indenrigs- og sundhedsministeren, Sundhedsstyrelsen, Landslæknanum og landsstýrinum.

1.3. Endamálið við uppskotinum
Endamálið við hesum lógaruppskoti er at nágreina, hvør føroyskur myndugleiki hevur tær ymsu skyldurnar og heimildirnar eftir yvirtøkuna.

Í aðrar mátar stendur verandi lóggáva á økinum við, sbr. § 5 í yvirtøkulógini (lóg nr. 79 frá 12. mai 2005) og sbr. § 13 í heimastýrislógini (Lov nr. 11 frá 31. mars 1948).

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum
Við hesum lógaruppskoti verður nágreinað, hvør føroyskur myndugleiki hevur tær ymsu skyldurnar og heimildirnar eftir yvirtøkuna.

1.5. Ummæli og ummælisskjal
Uppskotið er sent til ummælis hjá Landslæknanum, Føroya Landfúta, Sjúkrahúsverkinum, Landsdjóralæknanum, Heilsufrøðiligu starvsstovuni, TAKS, Gjaldstovuni, Fiskimálaráðnum, Umhvørvis- og vinnumálaráðnum, Heilsutrygd, Landsapotekaranum, Deildini fyri arbeiðs- og almannaheilsu, Ílegusavninum, Fólkaheilsuráðnum, Sjúklingaráðnum, Læknafelagnum, Kommunulæknafelagnum, Felagnum Yngri Læknar, Ríkisumboðnum, Sundhedsstyrelsen, Styrelsen for Patientsikkerhed, Sundhedsministeriet, Statsministeriet, Finansministeriet, Transportministeriet, Justitsministeriet og Forsvarsministeriet.

Umhvørvis- og vinnumálaráðið hevur sent ummælisskriv, har boðað verður frá, at tey ikki hava viðmerkingar til uppskotið.

Heilsufrøðiliga starvsstovan hevur sent ummælisskriv, har boðað verður frá, at Heilsufrøðiliga starvsstovan ongar viðmerkingar hevur til lógaruppskotini.

Forsvarsministeriet hevur viðmerkingar til § 15, stk. 2 í uppskoti til løgtingslóg um broyting í ymiskum lógum á heilsumálsøkinum (Myndugleikaflytingar vegna yvirtøku av farsóttarmálsøkinum). Sambært uppskotinum verður skotið upp, at § 15, stk. 2 verður orðað soleiðis: "Landsstyret kan fastsætte, hvilke lempelser der skal gælde for orlogsfartøjer og militære luftfartøjer." Forsvarsministeriet skjýtur upp, at hendan áseting verður broytt, so at ásetingin verður orðað soleiðis: Landsstyret kan, efter forhandling med forsvarsministeren, fastsætte regler om, hvilke lempelser der skal gælde for orlogsfartøjer og militære luftfartøjer.

Løgmansskrivstovan og Heilsumálaráðið hava svarað Forsvarsministeriet, at tað ikki verður mett møguligt at áseta heimild til militæran myndugleika í hesum lógaruppskotum um yvirtøku, av tí at militærlóggáva er eitt felagsmál, sum verður regulerað í ríkislóggávu. Uppskotið til broyting verður tí ikki tikið til eftirtektar. Svarskrivið til Forsvarsministeriet er hjálagt hesum lógaruppskoti.

Sjúkrahúsverkið hevur boðað frá, at Sjúkrahúsverkið tekur undir við málinum um yvirtøku av farsóttarmálsøkinum.

Føroya Politi hevur boðað frá, at tey ongar viðmerkingar hava til lógaruppskotini.

Fólkaheilsuráðið vísir á, at tað í lógaruppskotinum, undir kapitlinum um fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur stendur, at tað ikki er sannlíkt, at smittuuppsporan verður tikin upp aftur í nærmastu framtíð. Tí verður ikki mett, at tað fara at standast útreiðslur av smittuuppsporan í sambandi við yvirtøkuna. Fólkaheilsuráðið heldur, at sum støðan er í løtuni, eigur hendan meting at verða endurskoðað.

Ílegusavnið hevur boðað frá, at tey ikki hava viðmerkingar til lógaruppskotini.

Sundhedsministeriet viðmerkir, at tað í sambandi við arbeiðið at yvirtaka farsóttarmálsøkið hava verið fleiri fundir ímillum Heilsumálaráðið og Sundhedsministeriet, umframt skrivligt samskifti. Sundhedsministeriet boðar frá, at Heilsumálaráðið hevur tikið stóran part av viðmerkingunum hjá Sundhedsministeriet til eftirtektar. Sundhedsministeriet tekur undir við, at Landslæknin framhaldandi verður partur av Farsóttarnevndini. Sundhedsministeriet metir tó, at tað í viðmerkingunum til lógaruppskotið um yvirtøku av farsóttarmálsøkinum eigur at verða nágreinað, at talan er um yvirtøku av øllum pørtum av farsóttarmálsøkinum, umframt hvat tað nágreiniliga merkir, at føroyskir myndugleikar yvirtaka uppgávurnar hjá landslæknaembætinum. Hesar viðmerkingar eru ikki tiknar til eftirtektar, av tí, at tað í lógaruppskotinum um yvirtøku av farsóttarmálsøkinum er nágreinað, at talan er um yvirtøku av øllum farsóttarmálsøkinum og av tí, at tað í lógaruppskotinum um yvirtøku av farsóttarmálsøkinum og lógaruppskotinum um myndugleikaflytingar verður klárt nágreinað, hvørjar uppgávur føroyskir myndugleikar yvirtaka frá landslæknaembætinum.

Sundhedsministeriet metir, at tað í lógaruppskotinum um yvirtøku av farsóttarmálsøkinum eigur at verða nágreinað, at heimildir, sum eru hjá donskum myndugleikum sambært aðrari lóggávu, ikki eru fevndar av yvirtøkuni. Mett verður ikki, at tað er neyðugt at nágreina hetta, av tí, at tað er greitt, at hetta lógaruppskotið bert fevnir um yvirtøku av farsóttarmálsøkinum og fevnir sostatt ikki um aðra lóggávu.

Sundhedsministeriet upplýsir, at ministeriet metir, at yvirtøkan vil fáa týdning fyri blokkstuðulin og at ministeriet fer at venda aftur við nærri kvalificering av væntaðu lækkingini. Til hetta er at siga, at hetta longu er lýst í almennu viðmerkingunum til lógaruppskotið um

yvirtøku av farsóttarmálsøkinum, undir kapitlinum um fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur. Í hesum kapitli stendur, at sum grundregla eigur næsta blokkstuðulsveiting, sum verður ásett við ríkislóg, at minka, tí at nú verður "Epidemi, vaccinationer og kønssygdomme" ikki longur ein partur av blokkstuðulsskipanini. Men, hvussu nógv blokkstuðulsskipanin skal minka, er ein tingingarspurningur millum føroyskar og danskar myndugleikar. Blokkstuðulin verður ásettur í aðrari lóggávu.

Viðvíkjandi lógaruppskotinum um myndugleikaflytingar, metir Sundhedsministeriet, at § 15, stk. 2 í verandi lóg eigur at verða varðveitt, soleiðis at landsstýrismaðurin eftir samráðing við danskar myndugleikar kann áseta reglur um, hvørjir lættar skulu vera galdandi fyri "orlogsfartøjer" og "militære fartøjer". Av tí, at hendan yvirtøkan fevnir um alt farsóttarmálsøkið, verður tað ikki mett at vera rætt, at partur av heimildunum at agera, tá ið ein farsótt leikar á, liggur hjá donskum myndugleikum. Hendan viðmerking er tí ikki tikin til eftirtektar.

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingarnar fyri land og kommunur
Tað standast ikki fíggjarligar avleiðingar av uppskotinum, av tí at broytingarnar eru ein avleiðing av yvirtøkuuppskotinum av farstóttarmálsøkinum.

Fíggjarligu avleiðingarnar av sjálvari farsóttarmálsøkisyvirtøkuni eru lýstar í kap. 2.1. í løgtingsmáli um: Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um ræði á málum og málsøkjum (Yvirtøka av farsóttarmálsøkinum)

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur
Í lógaruppskotinum verður nágreinað, hvør føroyskur myndugleiki hevur skyldur og heimildir á farsóttarmálsøkinum eftir yvirtøkuna. Hetta merkir, at føroyskir myndugleikar frameftir taka sær av uppgávum, ið danskir myndugleikar áður hava umsitið. Mett verður tí, at hetta lógaruppskotið hevur umsitingarligar avleiðingar við sær fyri landið ella landsmyndugleikar.

Umsitingarligu avleiðingarnar av sjálvari farsóttarmálsøkisyvirtøkuni eru lýstar í kap. 2.2. í løgtingsmáli um: Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um ræði á málum og málsøkjum (Yvirtøka av farsóttarmálsøkinum).

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna
Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri vinnuna.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið
Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri umhvørvið.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum
Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir
Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum
Uppskotið hevur ikki avleiðingar fyri millumtjóðasáttmálar.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar
1) Evropeiski mannarættindasáttmálin, EMRS, “Anordning nr. 136 af 25. februar 2000 om ikrafttræden for Færøerne af lov om den europæiske menneskerettighedskonvention”. Sáttmálin varð settur í gildi fyri Føroyar við lóg tann 1. mai 2000.

   Uppskotið hevur ikki avleiðingar í mun til nevnda sáttmála.

2) Sáttmáli Sameindu Tjóða um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek, ið áleggur limalondunum at menna og fremja politikk, lógir og fyrisitingarlig mál, ið skulu tryggja rættindi hjá fólki, ið bera brek.

   Sáttmálin varð settur í gildi fyri Føroyar tann 23. august 2009 við "Bekendtgørelse nr. 35 af 15. september 2006 om rettigheder for personer med handicap".

   Uppskotið hevur ikki avleiðingar í mun til nevnda sáttmála.

2.9. Markaforðingar
Uppskotið hevur ikki slíkar avleiðingar.

2.10. Revsing, útpanting, sektir ella onnur størri inntriv
Uppskotið hevur ikki slíkar avleiðingar.

2.11. Skattir og avgjøld
Uppskotið hevur ikki slíkar avleiðingar.

2.12. Gjøld
Uppskotið hevur ikki slíkar avleiðingar.

2.13. Áleggur lógaruppskotið fólki skyldur?
Uppskotið hevur ikki slíkar avleiðingar.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein annan enn landsstýrismannin ella til kommunur?
Ja, við yvirtøkuni fær landsstýrismaðurin heimildirnar, sum higartil hava ligið hjá donskum ráðharra.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?
Uppskotið hevur ikki slíkar avleiðingar.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?
Uppskotið hevur ikki slíkar avleiðingar.

2.17. Yvirlit yvir avleiðingarnar av uppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndug-leikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelags-bólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar ella búskaparligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Nei	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Nei	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1 nr. 1, § 1, nr. 3-10 og § 1, nr. 12

Við hesum greinum verða myndugleikaflytingar gjørdar til tilsvarandi føroysku myndugleikarnar.

Til § 1, nr. 2

Skotið verður upp, at Landslæknin framhaldandi skal vera limur í Farsóttarnevndini. Hetta av tí, at hann hevur eftirlit við og innlit í alt heilsuverkið í Føroyum. Harumframt verður skotið upp, at umboð fyri Fólkaheilsustýrið verður limur í Farsóttarnevndini. Hetta av tí, at Fólkaheilsustýrið eftir yvirtøkuna skal umsita uppgávurnar, sum Landslæknin higartil hevur loyst sambært farsóttarlógini. Tað vil siga, at umboðið fyri Fólkaheilsustýrið hevur allar uppgávur viðvíkjandi farsóttarmálsøkinum í Farsóttarnevndini, ímeðan Landslæknin í Farsóttarnevndini úttalar seg um eftirlit á heilsuøkinum.

Orsøkin til, at Føroya Gjaldstova á sinni skuldi hava fastan nevndarlim í farsóttarnevndini, tá ið farsóttarlógin upprunaliga fekk gildi í Føroyum, var, at hon hevði øll tollviðurskifti um hendi, og harvið øll viðurskifti viðvíkjandi inn- og útflutningi Føroya.

Frá 1. mai 1985 varð Gjaldstovan skild sundur í Gjaldstovuna, sum tók sær av roknskaparviðurskiftum landsins, meðan ein nýstovnsett Føroya Tollstova tók sær av tollviðurskiftum. Seinni er hesin stovnur vorðin til TAKS.

At Gjaldstovan ikki longur hevði innflutningsviðurskifti um hendi, gjørdi tí, at spurningurin uppstóð, um hvørt fasti gjaldstovulimurin í lógini nú skuldi verða Tollstovan, seinni TAKS. Hetta var umrøtt í 1989 (j. nr. 927-11), og á landsstýrisfundi 25. juli 1989 varð samtykt at skilja lógina § 3, stk. 1 soleiðis, at gjaldstovulimurin nú skuldi verða tollstovulimur. Hesum tóku Gjaldstovan, Tollstovan, Fútin og Ríkisumboðið undir við í seinni brævaskifti.

Av einihvørji orsøk verður hetta ikki praktiserað soleiðis í dag. Gjaldstovulimurin situr framvegis í nevndini, meðan TAKS stjórin eisini situr í nevndini, valdur millum teir landsstýrisvaldu.

Við uppskotinum verður formliga fingið uppá pláss, at stjórin á TAKS er fastur limur í nevndini. Ein nevndarsessur er so tøkur millum teir landsstýrisvaldu afturat. Okkurt sektorøki hevur sett ynski fram um at hava lim í Farsóttarnevndini, og við broytingini verður tað møguligt.

Til § 1, nr. 4

Omanfyri, undir § 1, nr. 2, verður skotið upp, at Landslæknin framhaldandi verður limur í Farsóttarnevndini. Tó er ikki ætlanin, at Landslæknanum skulu verða álagdar uppgávur sambært § 4, stk. 2. Skotið verður tí upp at seta inn í § 4, stk. 2: "Í § 4, stk. 2 verður aftan á "de til kommissionen knyttede læger" sett: ", undantikið Landslæknin".

Til § 1, nr. 11 og nr. 13

Føroyar hava fingið nýggja rættargangslóg við lov nr. 964 frá 26. juni 2020 Retsplejelov for Færøerne. Tað, sum áður stóð í kapittul 43a, er nú flutt yvir í kapittul 54. Tí verður tilvísingin í lógini um smittandi sjúkur broytt. Somuleiðis verður tilvísingin í § 30 til Lov for Færøerne om rettens pleje broytt til: Retsplejelov for Færøerne.

Til § 2
Gildiskomuáseting. Løgtingslógin kemur í gildi 1. januar 2024.

Heilsumálaráðið, 13. januar 2023

Margit Stóra
landsstýrismaður

/ Turid Arge

Yvirlit yvir fylgiskjøl:
Fylgiskjal 1: Javntekstur
Fylgiskjal 2: Ummæli frá Umhvørvis- og vinnumálaráðnum
Fylgiskjal 3: Ummæli frá Heilsufrøðiligu starvsstovuni
Fylgiskjal 4: Ummæli frá Forsvarsministeriet
Fylgiskjal 5: Svarskriv til Forsvarsministeriet
Fylgiskjal 6: Ummæli frá Sjúkrahúsverkinum
Fylgiskjal 7: Ummæli frá Føroya Politi
Fylgiskjal 8: Ummæli frá Fólkaheilsuráðnum
Fylgiskjal 9: Ummæli frá Ílegusavninum
Fylgiskjal 10: Ummæli frá Sundhedsministeriet